

30 Beschoeiingen en damwanden bij een waterkering

30.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staan beschoeiingen en damwanden centraal. Het plaatsen, vervangen of verwijderen van beschoeiingen en damwanden wordt hierin uitgewerkt. Onder een beschoeiing of damwand wordt verstaan een constructie die wordt aangebracht langs de oever ter voorkoming van het afkalven van het achterliggende land of ter bescherming van de kering.

Het plaatsen, vervangen en/of het verwijderen van een beschoeiing of damwand is niet zonder meer toegestaan. Als een nieuwe beschoeiing of damwand in de waterkering wordt geplaatst kan dit de stabiliteit van de waterkering aantasten, hetgeen niet wenselijk is. Om die reden zijn er regels opgesteld voor het plaatsen, vervangen of verwijderen van beschoeiingen en damwanden.

Deze regelgeving is van toepassing op de zone waterstaatswerk van de waterkering en bij primaire waterkeringen bovendien op het profiel van vrije ruimte van de waterkering.

Als u van plan bent om een beschoeiing of damwand te plaatsen of te verwijderen bij een waterkering, doorloop dan de stroomschema's opgenomen in dit hoofdstuk. U ziet dan of de handeling is toegestaan en welke regels van toepassing zijn.

Stroomschema's

In dit hoofdstuk is een aantal stroomschema's opgenomen, gericht op het plaatsen van beschoeiingen en damwanden bij een waterkering en op het verwijderen van beschoeiingen en damwanden bij een waterkering.

Het stroomschema in paragraaf 30.3 1 ('*Verwijderen van beschoeiingen en damwanden bij een waterkering*') verwijst u naar het juiste stroomschema voor de soort waterkering waarbij u de handeling gaat uitvoeren. Nadat u het stroomschema in paragraaf 30.3.1 heeft gevolgd, doorloopt u het betreffende stroomschema opgenomen in de daarop volgende paragrafen van dit hoofdstuk.

De stroomschema's zijn opgebouwd uit een aantal vragen (criteria). De vragen in de stroomschema's zijn nader toegelicht in de *toelichting*. Als het stroomschema doorlopen is, resulteert dat in een bepaalde uitkomst. Deze uitkomst kan zijn:

- zorgplicht;
- zorgplicht en algemene regel met meldplicht;
- zorgplicht en vergunningplicht.

Deze uitkomsten zijn in dit hoofdstuk nader toegelicht en uitgewerkt in regelgeving die van toepassing is. Als u een handeling gaat uitvoeren, dient u de voorschriften en regelgeving die in de betreffende paragrafen zijn uitgewerkt na te leven.

Aanvullende regelgeving

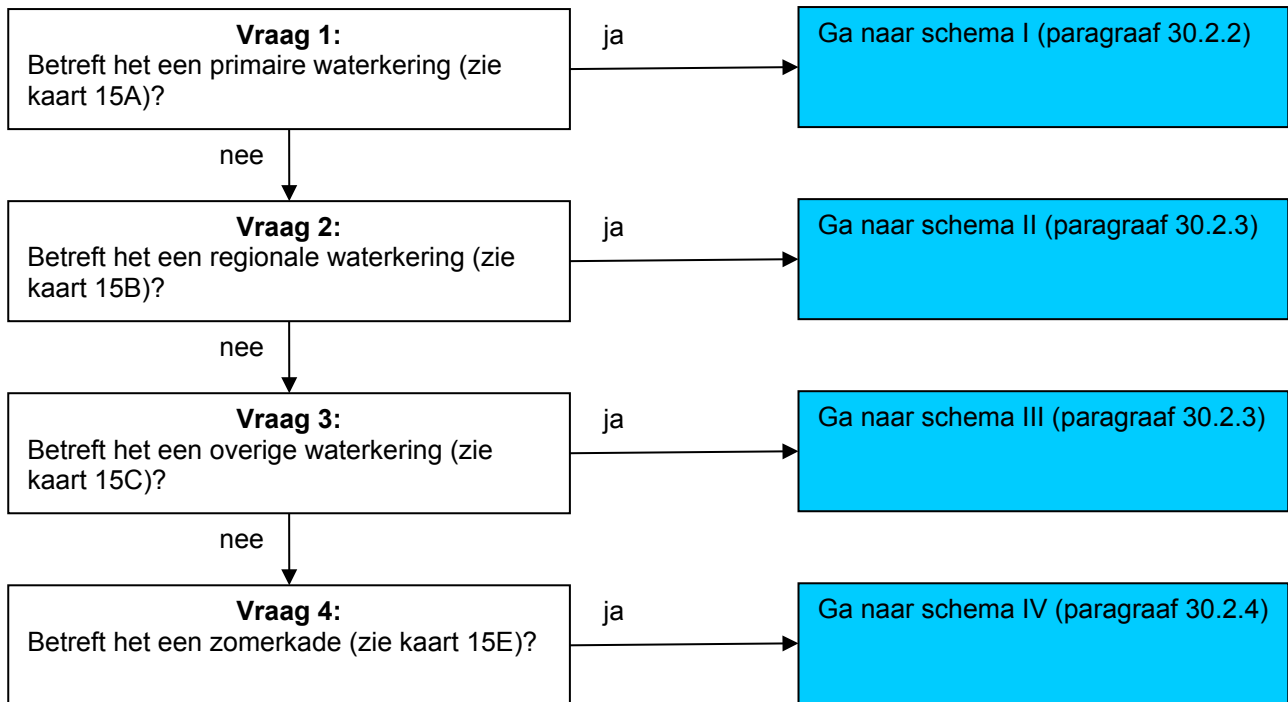
Naast de regelgeving die in dit hoofdstuk is opgenomen kan er ook nog andere regelgeving van toepassing zijn. Ook die regelgeving moet dan worden opgevolgd. Zo kan bijvoorbeeld de volgende regelgeving van toepassing zijn:

- Hoofdstuk 7 '*Beschoeiingen in of langs oppervlaktewater*'.

Verder kan er naast de regelgeving die in dit hoofdstuk wordt uitgewerkt c.q. benoemd, ook nog andere wet- en regelgeving van toepassing zijn (de genoemde regelgeving is dus niet limitatief). Het is aan de initiatiefnemer zelf om na te gaan of hij ook nog aan andere uitvoeringsregels en/of andere regelgeving moet voldoen.

30.2 Plaatsen van beschoeiingen en damwanden bij een waterkering

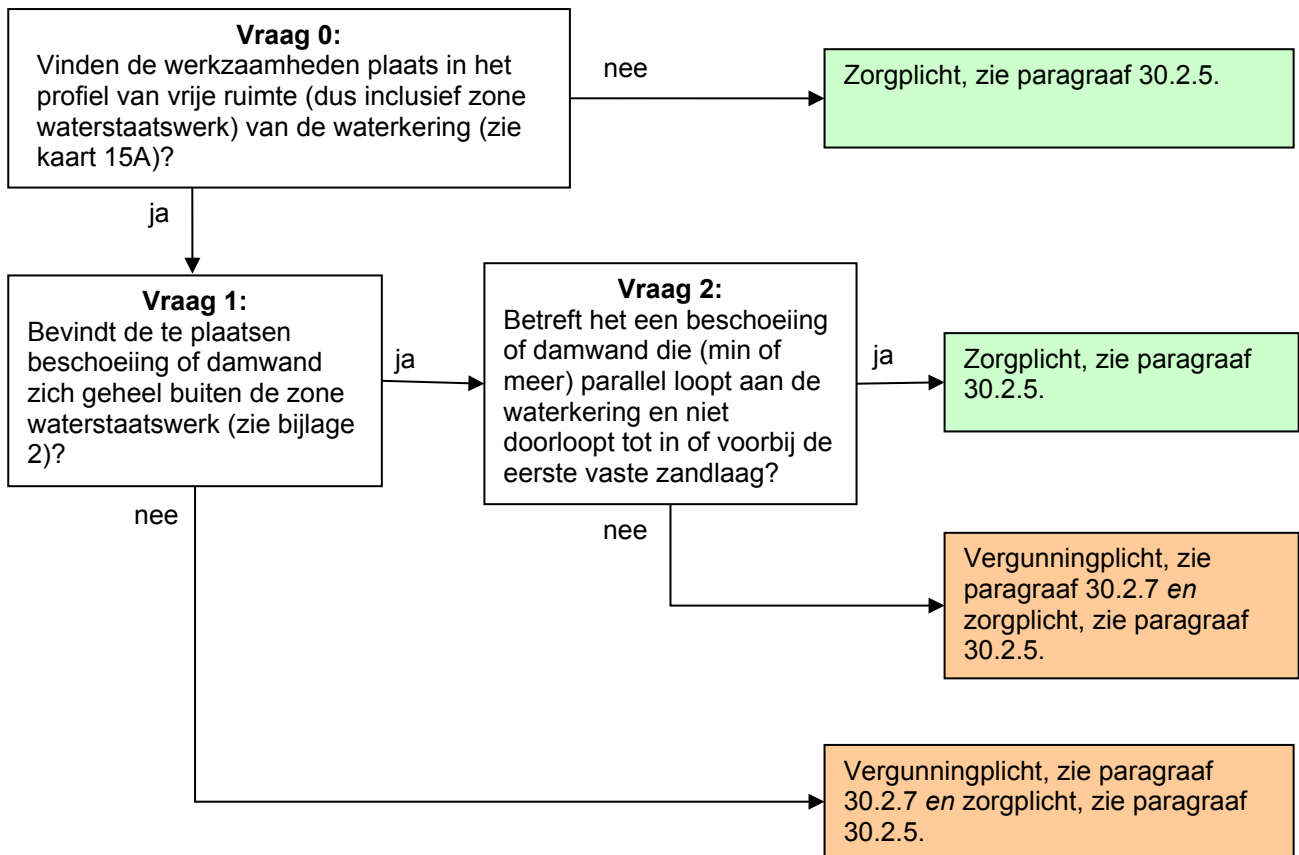
30.2.1 Algemeen stroomschema voor het plaatsen van beschoeiingen en damwanden bij een waterkering

Toelichting bij vragen 1 t/m 4

Omdat de regelgeving voor de 4 verschillende waterkeringen niet overal hetzelfde is, zijn er verschillende stroomschema's gemaakt. Deze stroomschema's zijn in de volgende paragrafen weergegeven.

30.2.2 Plaatsen van beschoeiingen en damwanden bij een primaire waterkering: stroomschema I

Toelichting bij vraag 0

Deze regelgeving is alleen van toepassing wanneer er werkzaamheden worden verricht in het profiel van vrije ruimte van een primaire waterkering. Hierbuiten geldt alleen de zorgplicht. De zone waterstaatswerk is ook onderdeel van het profiel van vrije ruimte.

Toelichting bij vraag 1

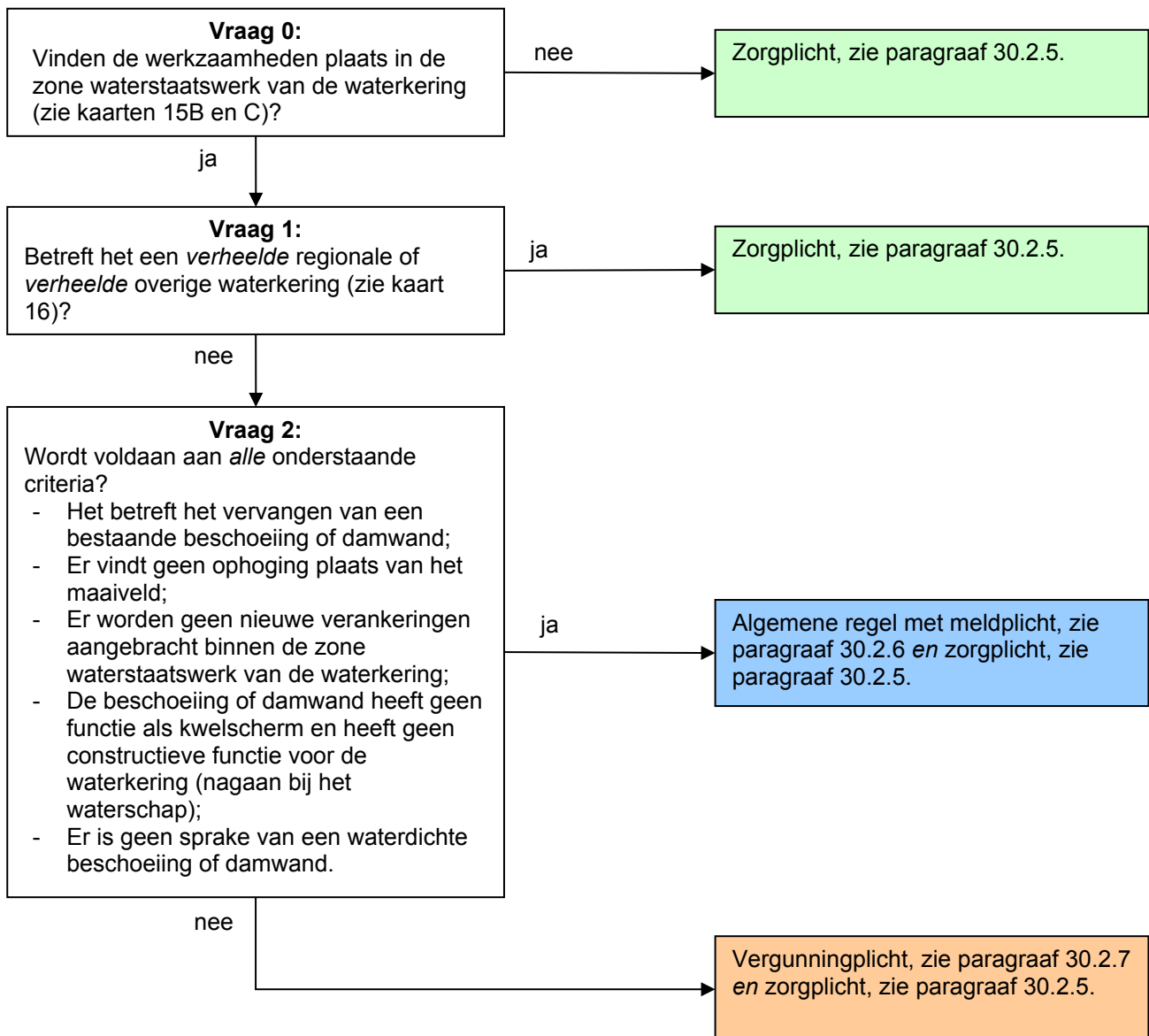
In de zone waterstaatswerk van primaire waterkeringen is het waterschap terughoudend met het toestaan van het plaatsen van beschoeiingen of damwanden in deze waterkeringen. Per geval moet worden bekeken of, en onder welke voorwaarden, dit kan worden toegestaan. Daarom geldt hiervoor een vergunningplicht.

Toelichting bij vraag 2

Binnen het profiel van vrije ruimte, buiten de zone waterstaatswerk, kan het plaatsen van damwanden of beschoeiingen, die tot in of voorbij de eerste vaste zandlaag reiken, leiden tot meer kwel of piping. Daarom moet binnen het profiel van vrije ruimte, buiten de zone waterstaatswerk, per geval bekeken worden of, en onder welke voorwaarden, dit kan worden toegestaan en geldt voor die gevallen een vergunningplicht.

Uitzondering hierop zijn damwanden en beschoeiingen die (min of meer) parallel aan de waterkering komen te staan. Dergelijke damwanden en beschoeiingen kunnen zelfs kwel of piping voorkomen. Voor deze gevallen geldt daarom de zorgplicht.

30.2.3 Plaatsen van beschoeiingen en damwanden bij een regionale en overige waterkering: stroomschema's II en III

Toelichting bij vraag 0

Deze regelgeving is alleen van toepassing wanneer er werkzaamheden worden verricht in de zone waterstaatswerk van een regionale of overige waterkering. Hierbuiten geldt alleen de zorgplicht.

Toelichting bij vraag 1

Wanneer er sprake is van een verheelde regionale of verheelde overige waterkering dan heeft het plaatsen van beschoeiingen of damwanden geen negatief effect op de waterkering mits de zorgplicht in acht wordt genomen.

Toelichting bij vraag 2

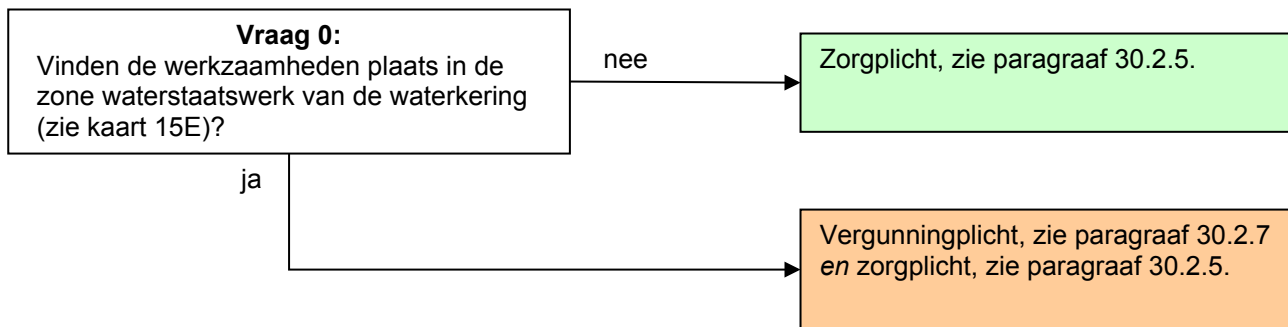
Voor niet-verheelde regionale en niet-verheelde overige waterkeringen geldt dat het vervangen van een bestaande beschoeiing of damwand onder de algemene regel valt als voldaan wordt aan de criteria genoemd in deze vraag in het stroomschema. Ter toelichting het volgende:

- Er vindt geen ophoging plaats van het maaiveld. De bestaande hoogte van het maaiveld mag dus niet worden gewijzigd aangezien dit van invloed kan zijn op de stabiliteit van de waterkering en een negatief effect kan hebben op de erosiebestendige bekleding. Daarom vallen deze werkzaamheden onder de vergunningplicht.

- Als er nieuwe ankers worden aangebracht in de zone waterstaatswerk is dit van invloed op de stabiliteit van de waterkering. Daarom moet per geval worden bekeken of, en onder welke voorwaarden, dit kan worden toegestaan en geldt voor die gevallen een vergunningplicht.
- Als een beschoeiing of damwand een constructieve functie heeft voor de waterkering dan kan deze niet zomaar worden vervangen, aangezien dit gevolgen kan hebben voor de waterkering. Daarom moet per geval worden bekeken of, en onder welke voorwaarden, dit kan worden toegestaan en geldt voor die gevallen een vergunningplicht. Dit geldt ook voor kwelschermen, aangezien die ook een belangrijke functie hebben voor de waterkering. Of een beschoeiing of damwand een functie heeft als kwelscherm of een constructieve functie heeft voor de waterkering kan worden nagevraagd bij het waterschap.

Als de beschoeiing of damwand waterdicht is dan bestaat er het gevaar dat een waterkering uitdroogt of juist heel erg nat wordt door 'opgesloten' hemelwater, dat niet kan worden afgevoerd. Dit kan ten koste gaan van de stabiliteit van de waterkering. Daarom moet per geval worden bekeken of, en onder welke voorwaarden, dit kan worden toegestaan en geldt voor die gevallen een vergunningplicht. Een damwand kan eenvoudig waterdoorlatend worden gemaakt door er op een bepaalde hoogte afwateringsgaten in te maken.

30.2.4 Plaatsen van beschoeiingen en damwanden bij een zomerkade: stroomschema IV

Toelichting bij vraag 0

Deze regelgeving is alleen van toepassing wanneer er werkzaamheden worden verricht in de zone waterstaatswerk van een zomerkade. Hierbuiten geldt alleen de zorgplicht.

Bij zomerkades is het waterschap terughoudend met het toestaan van het plaatsen van beschoeiingen of damwanden in deze waterkeringen. Per geval moet worden bekeken of, en onder welke voorwaarden, dit kan worden toegestaan. Daarom geldt hiervoor een vergunningplicht.

30.2.5 Zorgplicht

De zorgplicht zoals bedoeld in artikel 3.1 van de Keur is altijd van toepassing op handelingen binnen het beheergebied van het waterschap. Dit betekent dat de zorgplicht ook van toepassing is op de handelingen die onder de algemene regels vallen of de handelingen die vergunningplichtig zijn. Zorgplicht kan bijvoorbeeld inhouden dat:

- de kerende hoogte, de stabiliteit en het waterkerend vermogen van de waterkering, zowel tijdens de uitvoering als na gereedkomen van het werk, niet worden aangetast;
- de opslag van materiaal, materieel en/of grond niet leidt tot nazakkingen, zettingen of tot beschadiging van de erosiebestendige bekleding van de waterkering;
- eventuele nazakkingen of zettingen van de waterkering, die als gevolg van de werkzaamheden zijn ontstaan, worden hersteld;
- eventuele beschadigingen van de erosiebestendige bekleding van de waterkering, die als gevolg van de werkzaamheden zijn ontstaan, worden hersteld;
- de afvoer van kwelwater en regenwater, zowel tijdens als na de uitvoering van de werkzaamheden, niet wordt belemmerd;
- indien er een weg op de waterkering ligt, wordt voorkomen dat door de werkzaamheden het verkeer zodanig gehinderd wordt dat de bermen en taluds van de waterkering beschadigd raken; en/of
- voor de aan- en afvoer van materiaal en materieel en voor de bereikbaarheid van het werk gebruik wordt gemaakt van bestaande (half)verhardingen van, naar en op de waterkering.

Het is aan de initiatiefnemer om al datgene te doen of na te laten waardoor aan de zorgplicht wordt voldaan.

30.2.6 Algemene regel met meldplicht

In de stroomschema's wordt verwezen naar één of meer algemene regels, zoals bedoeld in artikel 3.2 van de Keur. Deze algemene regel(s) is/(zijn) hieronder uitgewerkt. Naast de algemene regel is ook altijd de zorgplicht van toepassing. Als u het stroomschema heeft doorlopen en u komt uit bij het vakje algemene regel zonder meldplicht of algemene regel met meldplicht, dient u te voldoen aan de regelgeving uitgewerkt in de betreffende algemene regel.

Om te voldoen aan de algemene regel dient de initiatiefnemer te voldoen aan de voorschriften in de volgende artikelen.

Artikel 1. Voorschriften uitvoering

- a. Beschoeiingen of damwanden die in het talud van een waterkering worden geplaatst zijn grond dicht, hetgeen betekent dat er geen grond achter de beschoeiing of damwand kan uitspoelen.
- b. Alle ontgravingen blijven tot een minimum beperkt. Direct na het gereedkomen van de werken of onderdelen daarvan, waarvoor de ontgraving nodig was, wordt de ontgraving aangevuld met de uitkomende grond, in omgekeerde volgorde van ontgraving, in lagen van maximaal 0,30 meter dik, waarbij elke laag afzonderlijk wordt verdicht.
- c. Bij grondtekorten wordt klei toegepast conform bijlage 3, waarbij wordt aangevuld in lagen van maximaal 0,30 meter dik en elke laag afzonderlijk wordt verdicht.
- d. Direct na afloop van de werkzaamheden wordt de geroerde grond voorzien van een erosiebestendige bekleding of ingezaaid met een geschikt graszaadmengsel (bijvoorbeeld BG3; 40 gram zaad per vierkante meter of een bloemrijk graszaadmengsel geschikt voor toepassing op dijken), goed aansluitend op de bestaande erosiebestendige bekleding van de waterkering.

Artikel 2. Voorschrift meldplicht

- a. Minimaal twee weken voorafgaand aan de werkzaamheden wordt een melding gedaan bij het waterschap.
- b. De melding wordt gedaan met het meldingsformulier van het waterschap. Hieraan wordt de volgende informatie toegevoegd:
 - een duidelijke locatietekening van de uit te voeren werkzaamheden;
 - een duidelijke tekening van de te plaatsen beschoeiing of damwand met bijbehorende specificaties van de te plaatsen beschoeiing of damwand;
 - de startdatum van de werkzaamheden.

Toelichting bij artikel 1

In dit artikel zijn de voorschriften opgesomd waaraan de uit te voeren werkzaamheden dienen te voldoen. De voorschriften zien er op dat bij de uitvoering van de werkzaamheden wordt voorkomen dat uitspoeling van grond kan optreden, waardoor risico ontstaat voor de stabiliteit van de waterkering. De uitgegraven grond moet in omgekeerde volgorde worden teruggebracht om te zorgen voor een goede hechting van de grondlagen. Indien er onvoldoende grond aanwezig is moet er klei worden toegepast conform bijlage 3. De hechting van de verschillende grondlagen is belangrijk voor de instandhouding van de waterkering. Verder is het belangrijk dat de erosiebestendige bekleding van de waterkering direct na de werkzaamheden wordt hersteld.

Toelichting bij artikel 2

De werkzaamheden moeten worden gemeld. De melding kan worden ingediend bij het waterschap zelf (www.hdsr.nl) of via het Omgevingsloket (www.omgevingsloket.nl).

30.2.7 Vergunningplicht

Als u in het stroomschema uitkomt bij het gekleurde vakje waarin is aangegeven dat naast de zorgplicht een vergunningplicht geldt, dan mag de voorgenomen handeling niet zondermeer worden uitgevoerd. Er moet dan eerst een vergunning zijn verleend, zoals bedoeld in artikel 3.3 van de Keur.

De vergunning kan bij het waterschap worden aangevraagd (zie hiervoor www.hdsr.nl of www.omgevingsloket.nl). Na het indienen van het formulier zal uw aanvraag worden beoordeeld, waarbij er zal worden vastgesteld of de handeling kan worden toegestaan door voorschriften aan de vergunning te verbinden. Uitgangspunt hierbij is dat eventuele nadelige effecten van de

handeling kunnen worden weggenomen door de te stellen voorschriften. Daarnaast moet ook altijd aan de zorgplicht worden voldaan als bedoeld in artikel 3.1 van de Keur.

Het afwegingskader waar vergunningaanvragen aan worden getoetst kunt u nalezen in het document 'Beleidsregels bij de Keur Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2018'. Indien u nog verdere vragen heeft, kunt u ook contact opnemen met de afdeling Vergunningverlening & Handhaving van het waterschap.